

מִבְּחֹדֶת בָּרְהַלִּיט אֲוֹאִ רָאֵס.

הגנת נכסים תרבותיים בשם סכסוך פולין

בהתמצאות
ספתקדת
פ.א.-ר

תש"ג 1973

בלט-

שכורה זה דיא רכש נסן גאנט גאנט
ככ' הרוחנית אותה מלהקשת ותנאייה יתאפשרו מלהקשת
של מטרות ישראל או של המטרות ומכאן

ה ק ד מ ה

בין יתר הבעיות שעימן הוטל על צה"ל להתחמזר בעקבות מלחמת ששת-הימים היהה גם בעיה השמירה על המקומות הקדושים ונכסי התרבות המצריים בשטחים.

מפקודת האזרדים המוחזקים וחילוי צה"ל הרכיחו כי ניתן להתחמזר עם בעיות ניהול השטחים תוך כיבוד עקרונות המשפט הבינלאומי החקים בשטחים המוחזקים על ידי שלטון צבאי.

בחוברת שלפניך ניסינו להביא בפוג'י חילוי צה"ל, בשפהו שאיגנונה משפטית, את עיקרי ההוראות של אמנה האג להגנה נכסי תרבותה בשעה סכורה מזווין, מנת' 1954.

63 מדיניות ברוחבי תבל ובוחנן מדיניות יישראלי חתמו עד כה על האמנה. אמנה זו נקבעו כללי התחנחות המוטלים על הצבה ועל האזרחים כאחד בהתאם לנכסי הרכבות.

אננו רקודה כי החוברת תארום להעמקת תודעת השמירה והכיבוד של נכסי התרבות בקרב חיילי צה"ל.

מפקודת פרקליט צבאי ראשי

פברואר 1973

הגנת נכס תרבות בשעת סכום מזויין

מ ב ו א

א. מדינת ישראל ואמנה האג להגנת נכס תרבות בשעת סכום מזויין

בשנה 1954

(1) מדינת ישראל הגדירה לאמנה האג להגנת נכס תרבות בשעת סכום מזויין מ-24 מי 54.

(2) האמנה, החקנויות לביצוע האמנה והפרוטוקול המצורף אליה פורסמו "ברשותות" - כחבי אמנה מס' 213 מ-17 פבר' 57.

ב. חילאי צבא הגנה לישראל ואמנה האג להגנת נכס תרבות.

בשעת סכום מזויין משנת 1954

(1) מדיניות הכללים אח האמנה והמסמכים זה"ל פורסמו במלואם בנספח 62 לפקודות מטכ"ל ובחזורת הדרכה מס' 17-24 שהזאה ע"י מחלקה הדריכה של המטה הכללי.

(2) בנסוף לאמר נקבע, באשר לאמנה הנ"ל, בפקודה מטכ"ל 33.0133 העוסקת במשמעות - התנהגות בהתאם לאמנות הבינלאומיות שמדינה ישאל צד להן כדרקם:

"חווכה על חילאי זה"ל לקיים הוראותיה של האמנה האמורה".

ambil לפגוע בכללות האמור לעיל, חייבים חילאי זה"ל

לנהוג לגבי "נכס תרבות" מסווג באמנה המצוינים בחומר

מדינת ישראל או בחרם מדי גה

אחרה, בהתאם להוראות האמנה ולהמגע

מכל פגיעה בנכס תרבות או מרימת

נקם להם".

- (2) גם בימי הביניים לא נמצאו עוררין על ההנחה כי שוד והרס של נכסים הרבות בשעת סכטן מזווין הם תוצאת הרכחית של כל מלחמה. לא אוחז נשpdo ונחרשו עד היסוד חלי הארץ שלמים שכלו נכסים רבים רבים.
- (3) אולם, אט את החללה מתגבש ההכרה כי נכסים תרבותיים אינם נכס לאומי בלבד אלא שיכים לכל האנושות החביבת להגן עליהם.
- (4) בעבר לא הוסדרה הגנת נכסים תרבותיים בהסתמך ביגלאומית המיוודה לנושא זה והבעייה קיבלה ביטוי במטריה דינמי המלחמה הכלליים המתיחסים למלחמה ביבשה. הסדרים הבינלאומיים הראשונים נחכשו בועידת האג' דראסונה בשנת 1899. בועידת האג' השניה מנחת 1907 נחכשו דינמי ומנוגה של המלחמה ביבשה וקיבלו ביטוי בחקנות הנשפות לאמנה הריבית שתקבלה בועידה הנ"ל.
- (5) בשנת 1935 נחתם הסכם כל אמריקני בוושינגטון (הסכם הידוע בשם הסכם רודזי) אשר מוקדש רובו לכולו להגנת נכסים תרבותיים בשעת מלחמה.

ה. הניסיון של שתי מלחמות העולם

- (1) הניסיון שנרכש בשתי מלחמות העולם הצביע על כך, שטם גידול כח ההרס של כלי הנשק וריבויים, גדרה - בין היתר - גם הסכנה הצפואה לנכסים-תרבות, וכי "ההתקחות" האחזרנה בחיפוי המלחמה ומטרחתה עשויה להביא להעברת המוניות, רשות, מתוכננת ומאורגנת של נכסים-תרבות משפחתי-הכיבוש לשחח-הכובש.
- (2) במקביל לניסיון האמור התגלו פגמים וליקויים בדינמי המלחמה בכלל ובאליה המתיחסים להגנת נכסים תרבותיים בפרט; בין שני מלחמות-העולם עסקו גופים ומוסדות לאומיים ובינלאומיים

- (3) בפ"מ המכ"ל גקבע עוד כי הוראה או פקדות מנצח אשטי בעקבותיהם יופעלו חיללים חכיל הוראה מהייבות לשונן לחיזוקם הוראותיהם של האמגוז במקומות בהם מוצאים נסוי תרבותיים כמוגדר באמנה או בקרבתם.
ב. מה הם נכסים תרבותיים?
 1) נכסים תרבותיים של כל עם הם חלק מורשת התרבות של האנושות כולה וכן נכסים תרבותיים של עם כמו שהוא כנראה למסורת התרבות של כל האנושות וכך גם חשוב שמדובר זו הזכיה להגנת ביגלאומית.
 2) הגנה ביגלאומית זו תהיה יעילה רק אם בכיר בימי שלום ינקוט בכל האמצעים כדי לארגנה חז' במשור ה לא רם' ויהן במישור ה ב' נ לא זמ' .
 3) במושג נכסים תרבותיים מתחווים בעיקר לאום נכסים כמו מבנים או אנדרטאות בעלי ערך היסטורי בין דתי ובין חילוני, פסלים, ממצאים ואחרים ארכיאולוגיים, יצירות אמנות לרבות מוזיאונים, כתבים ותמונה. ההגדלה של נכסים תרבותיים מפורשת באמנה והיא כוללת מטלין ומרקעין שהוגם בעלי חשיבות למורשת התרבות של כל עם ועם".
 צוין כי אחרים המכילים יצירות התרבות רבות ובעליהם ערך היסטורי זוכים לפחות מטעם מיוחד והופכים בשלימתם מכלול לנכסים תרבותיים.

- ג. הганת נכסים תרבותיים בעבר
 1) הריסת ושידיח נכסים תרבותיים היא בשום פגמים ואופן לא תוצאה לוואי של המלחמות המודרניות בלבד. כבר בימי קדם נחרשו ונפכו נכסים-תרבות במהלך מלחמות, חלקים עקב צדדים צבאים וחילקים לטעם נקם בלבד.

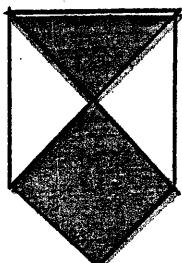
(ו) השטירה על קיומם דינית-המלחמה בכלל ועל אלה המתיחסים להבנת נכס-חרבות בפרט מחייבת קיומן מגנוון פקוות וטור-בינלאומי לא רק בשעה מלחמה אלא גם ביום שלום;

(ז) חישת המלחמה ומטרחתה, כפי שפוחחה ע"י הגרמנים במהלך העולם השני, מחייבת להבטיח את החזרת נכסיו הטריות, המוצאים משתו כיבוש, והעמדת לדין של מפיה הדין הבינלאומי לא פחוות, ואולי אף יותר מאשר מטהיה מחייבת הבטחה של אי-פגיעה בנכס-חרבות בשעת הלחימה עצמה;

(ח) אף לאמנה משוכלתה ביותר אין סיכוי טוב להבטחת הגנה על נכס-חרבות, אלא אם מתחייבת הנזק בקרבת האוכלוסייה האזרחית והן בקרוב אנשי הגבהה, את ההכרה בחשיבותה הלאומית והבינלאומית של ההגנה על הנכסים הללו.

הגנה נכס-חרבות

הסמל המקנה הגנה לנכס-חרבות
על מנת להבטיח שטירה על הזראות האמנה והבטחת נכס-חרבות מפנה פגיעה נקבע לנכס-חרבות סמל הכהר המעיד על הייחות לנכס-חרבות וגורתו בגין מחודד מלטה המוחולק לאربעה חלקים בכחול ובלבן לפי הדוגמה הבאה:

רבים בעיבוד הצוויה וטיוחה לאמנות בינלאומיות במטרה כפולה: סילוק הליקויים והפגמים הנ"ל מדיני המלחמה והאמחים - גם במקרים הנדרן - להתקפותיו שלו כמפורט לעיל.

(3) וזה עיקר המסקנות הנובעות מן הניסיון האמור שמצוין בטוויין גם באמנה מ-1954:

(א) מושתת התרבות של האנושות יכולה נפגעה עם כל נזק שנגרם לנכס-חרבות של כל עם, ולכן מחייב כל עם לשמר ולהגן גם על נכס-חרבות שלו בשעת מלחמה זו;

(ב) הסיכון, האפשר לנכס-חרבות הנזק מעוצמת ההרס של כל הנשק המודרניים ("הפגצת טה"ר", "הפגצת טיה", "לוחמה אטומית" וכו') וזה מהירות מהלבי המלחמה המודרנית והחפתותה בשטח, מחייב כל עם לנקיוט בעוז מועד - דהיינו: ביום שלו - באמצעות שמייה והגנה סבירים על נכסים אלה;

(ג) נקיטה - בעוד מועד - באמצעות האמורים מחייבת כל מדינה בתקפת מגנוונם ממשיכים (אזורים וצבאים), שפקודת המוגדר הוא לעסוק - זה ביום שלו והן בשעת מלחמה - בהגנה לנכס-חרבות;

(ד) הגנה יעילה על נכס-חרבות מחייבת גם הדרותם הברורה, אשר יהיה מושתת על עצם "המהות התרבותית" של הנכסים עצם ולא על סמנטים אחרים של אורים מגנונים,

(ה) למען השגה המטרה האמורה להכח למשה דרישה בישת "מפרקת" וזהירה יותר משהיתה נקוטה בעבר, ובפרט באשר לסוג נכס-חרבות מסוימים רק מכליא ולא מפורשת; סוב;

ב.

משמעות ההגנה על נכסים תרבות

לפי הוראות האמנה אין להתקיף ולפגוע בנכסים תרבות בכל צורה שהיא וכן אסור להשחתם בנכסים תרבות או במקומם בהן שוכנים נכסים תרבות שימוש העlol להביא להחזה של נכסים תרבות.

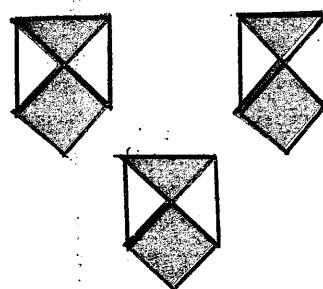
ג.

מה בין הגנה רגילה על נכסים תרבות לבין הגנה מינית דת

1) האמנה מבחינה בין הגנה רגילה להגנה מיוחדת. ההגנה הרגילה משתרעת על כל נכסים התרבות ניידים או נייחים בלבד תלוות וקשר לשלהם מיהו בעלייהם. ע"מ להבטיח את ההגנה הרגילה יש לטען את נכסים התרבות בסימן היכר הכהול-לבן כMOVED עילית.

2) לעומת הגנה הרגילה, ההגנה מיוחדת מוגבלת יותר בתחוםה ונוחונה למספר מסויים של נכסים התרבות בעלי השכבות מרובבה. לפי האמור באמנה ניתן הגנה מיוחדת לאוותם נכסים התרבות שנרשמו בפנקס הבינלאומי של נכסים התרבות העומדים להגנה מינית דת המנהל ע"י אונסקו. כיוון רשומים בפנקס זה רק עיר הווחיקן ומספר גסך של אתרים בהולנד. סימן הזיהוי שנקבע לנכסים התרבות הזכאים להגנה מיוחדת זהה לטיסמן הקבוע על פי הוראות סעיף 16 לאמנה בתוספת המילים "הגנה מיוחדת". אך נכס התרבות יודכאי להגנה מיוחדת הוא מקריםין יסומן שלושה סמלים בנ"ל הערכיים כפינוחיו של מושל דמיוני העומד על גאנדו.

ראה לדוגמה:

נכסים תרבות בשחה כבוש

הבטחה נכסים תרבות בשחה כבוש

1) בשחה כבוש מסורת השמירה והאבטחה של נכסים התרבות בידי ההגנה לידי הכוח הצבאי הכבוש. חותמו של הכוח הכבוש היא למנוע שוד, ביזה או גניבת נכסים תרבות בשלמותם או בחלקו הן ע"י אנשיו הוא ותוך ע"י תושבי השטח הכבוש.

משמעות גמול

- א. מעשי גמול בנגד נכסיו חרבות אסורים, כמו שאסורים מעשי גמול כבוד שבויי מלחמה, פצועים, חולים ואוכלוסיה אזרחית.
- ב. חוקיפת נכסיו חרבות ע"י בוחות האזיב וגוריהם נזק להם, אינם מצדיקים חוקיפת גוד ומעשי גמול.

פיקוח בינלאומי

- א. הביצוע והפיקוח על הוראות האמנה נמסר לידי המעצמות המגנים ש"חboro ע"י האסורים לסכור וכן לאירגון אונסקו (ארגון האו"ם לענייני חינוך, מדע ותרבות).
- ב. המעצמות המגנים מפותחות שליחים המציגים את עניינו כל עד לסכום המזרין אצלו לצורך הבטחת השמירה והאזרוח להוראות האמנה.
- ג. השליחים ירשמו לפניות את הפרות האמנה, יחקרו את הנסיבות שבן ערעה הפרה של הוראות האמנה, ויעשו כל שביכולתם על מנת להפסיק הפרות אלה בהקדם האפשרי.
- ד. כל עד לסכום מזמין ימנה בשתו נציג כליל לנכסיו חרבות שיבחר מתוך רשות אנשיים בינלאומיים שחוגש לצדדים ע"י אונסקו.
- ה. הגזיב הכללי יטפל בכל העניינים שיובאו לפניו תוך כדי הפעלה האמנת, הוא יערוך דוח"ע על הפעלה האמנה ויגיש לאסירים עצומות אם נדרש לו כי הופרו הוראות האמנה.

סמכוכים שאינם בעלי אופי בינלאומי

- א. האמנה אינה מחייבת מדיניות בלבד לצידם להוראותה, אלא מטילה חובת ציון גם על תושבי כל ארץ. הוראות היסוד של האמנה חלות גם בסכום מזמין שאינו בעל אופי בינלאומי כבוד מלחמת אזרחים.

(2) להבטחה כל אלה יש להפקיד שמירה מתחילה ולידאו לטימון נכסיו החרבות המוגנים בסמל האמנה. החובשים המפליטים בנכסיו החרבות ישאו אף הם סמל האמנה על דרכם ויהיו חסינים מפני פגיעה או הפרעה בעבודתם.

איסור השוד והביזה

- 1) חובה על זהה הכבש לנתקות כל האמצעים שבידו במהלך הקרבנות ובפרט עם סיומו על מנת להבטיח כי לא ישדרו או יבזזו נכסיו חרבות שהם ברזי הגנה וסומנו בהתאם וכן כי נכסיט ככלא לא ישמשו למטרות צבאיות.

- 2) אסורים שלוחים של נכסיו חרבות מחוץ לשטח הכבש למטרת שימוש בהם בארץו של הצבא הכבש והפירכה מבנים המשמשים לאקסון נכסיו חרבות למטרות צבאיות או למקומות המשרתים מטרות צבאיות כל שכן של הצבא הכבש.

חובלת נכסיו חרבות

- א. עקב נדרותם וערך הרוב של נכסיו חרבות מסוימים זכאים הם להגנה מיוחדת בעת חובללה למקום מטבחים, והאמנה מטילה חובה להימנע מכל מעשי איבה כלפי חובללה בעלת הגנה מיוחדת שוטמנה כדין.

- ב. יש להפסיק את מעשי האיבה בדרך שבה מובילות נכסיו חרבות בהגנה מיוחדת, ע"מ למנוע פגיעה אפשרית בanyl.

- ג. ע"מ להבטיח כי משלוח של נכסיו חרבות לא יונצל לרעה כטבולה להעברת חומרים אבאים כבון נשק וחומרה, ניתן לעזר משלוח זהה ולבדוק אם חוכנו בחנאי שאין פוגעים בשלוח וגורמים לו נזק.

- ד. החרמת חלק מהשלוח או כלו אסורים כሞגן בהחלת.

- ד. בהקשר לכך יצוין כי סעיף 74 לחוק השיפוט הצבאי, מש"ו-1955 הטיל איסור מפורש על ביזה ובבעו עונש של 10 שנות מאסר על חיל שבח ביזה או שפרץ לביה או למקום אחר כדי לבוד ביזה. כדי לזכור כי הוראות חוק השיפוט הצבאי אין מתחשבות במגבלות טריטוריאליות ונחנן להאשים חיל בעבירה לפי סעיף 74 זה"ל, אףלו בזעה מהוז לגבולות ישראל.
- ה. זה לא הספק בטלת איסור על ביזה בחוק השיפוט הצבאי בלבד ומקדי האזרורים בשטחים המוחזקים פרשו כל אחד בתחום איזוריו צוים האוסרים את הביזה (ኖסח צו כנ"ל מופיע בנספח א' לחוברכה) וכן צוים המתילים חובת שמירה על מקומות קדושים והאוצרים התנהבות המחלת או פוגעת במקומות קדושים (ኖסח צו כנ"ל מופיע בנספח ב' לחוברכה).
- ו. מלבד הוראות שהוזכרו לעיל, החפרםגו בשטחים המוחזקים צוים להגנה ולשמירת עתיקות המכילים איסורים ברוח הוראות האמנה.
- ז. בהקשר זה ראוי לציין כי פ"מ 33.0140 מחייב את חילו צה"ל לצעית לכל הוראות תחיקת הבטחון בשטחים.
- ח. בנוסף להוראות חוק השיפוט הצבאי וצווים המפקדים הצבאים יש לזכור כי בפקודות מטכ"ל הוודאות מיוחדות מוחדר נושא שמירר על נכסים תרבותיים:
- (1) פ"מ 33.0110 מחייב כל חיל המגלה עתיקות יהודית על למפקדיו ואוטרת השחתה או גרים נזק לעתיקות או וודאות מקומות.
  - (2) פ"מ 33.0121 קובעת כל התיhnבות באחרים הסתורין, מקומות קדושים ומצבאות זכרון תוך דרישת מכל חיל להמנע נגרימת נזק לחפץ כל שהוא באחרים ובמקומות הנ"ל, להמנע מניפול חפץ מהמקום ולהתנגד בזרה הולמת בעת ביקור באחרים כנ"ל.

ב. איסור השוד והביזה של נכסים תרבותיים ואיסור ניצולם לרעה והשימוש בהם לצרכים צבאיים מחייבים גם את הצדדים הלוחמים במהלך אזרחים.

הכנות鄙密 שלום

א. עם להבטיח שמירה על נכסים תרבותיים בעת סכוך מזוין וקיום הוראות האמנה, חובה על כל מדינה שchartsפה לאמנה לנוקוט מעוד בימי שלום באמצעות הגנה שיבטיחו בעת סכוך מזוין אפשרי בעתיד אם הבנים של נכסים התרבות מפני פגיעה.

ב. יש להזכיר רשיימה של נכסים התרבות המצוים בכל ארץ ולהבטיח שימושים מחייבים בהתאם להוראות האמנה על מנת להקל על דיזמי נכסים התרבות.

כן חייב כל מדינה לטפח בקרב כוחותיה הצבאיים יחס של כבוד לנכסים התרבות של כל העמים.

עבירות

א. האמנה מחייבת את המדינות החותמות עליה לנוקוט במסגרת המערכת השיפוטית שלהם בכל הפעולות הדרשות כדי להעמיד לדין אנשים בעלי כל קשר לשאלת אזרחים, אם הפרו את הוראות האמנה או ציוו להפריה.

ב. כן מטילה האמנה חובה על כל המדינות החותמות על האמנה להטיל על אוותם מפירות סנקציות פליליות מחייבות.

ג. יש לזכור כי חיל המפר את הוראות האמנה אשר בכללה, כאמור, בנספח 62 לפקודות מטכ"ל ונקבעה חובה לציית לה בפ"מ 33.0133, עובר עבירה של אי קיום הוראות המחייבות בצבאו בנסיבות לטיעוף 133 לחוק השיפוט הצבאי, מש"ו-1955.

גספוח א

גבא הגנה לישראל

צו מס' 7

צו אישור על מעשי ביצה

הוואיל ואני סבור כי הדבר דרוש לשם קיומם הממשלה התקין ובתחזון כוחות צה"ל, הנני מורה בזה לאמור:

1. כל אדם אשר עשה אחד מכל מה:

א. בז ביצה;

ב. פרע לביה או למקום אחר כדי לבז ביצה;

ג. סיע בידיו כל אדם לעשות מעשה מן המעשים המתוירים בטעיפות קטניות א' או ב' של סעיף זה.

ד. קיבל לרשותו ביודעין כל רכוש שנעשה בו מעשה ביצה.
יאשם בעבירה על צו זה וכייה צפוי לעונש של 20 שנות-מאסר, או
לקנס בסך של -.-. 10,000 ל"י או לשני העונשים כאחד.

2. כל אדם שבחזקתו נמצא כל רכוש החשוד באופן סביר להיות רכוש שנעשה בו מעשה ביצה יאשם בעבירה על צו זה וכייה צפוי לעונש שלא יעלה על 5 שנים מאסר, או לכנס בסך של -.-. 2,500 ל"י או לשני העונשים כאחד, מלבד אם הוכיחה לשביעית רצון ביה-המשפט שהוא רכש את החזקה ברכוש כדין.

3. חihilתו של צו זה מיום ב' בטיען השכ"ז (10 ביוני 1967). חihilת חוק

4. צו זה ייקרא "צו אישור על מעשי ביצה (רצועה עד
וetzpon sinini) (מס' 7, השכ"ז-1967".

ב' בטיען השכ"ז (10 ביוני 1967)

משה ברמן, אלוף
מפקח כוחות צה"ל באזרע
רצועה עד וetzpon sinini

הפרת הוראות פקדות המטבח"ל שהוזכרו לעיל יש בה משום עבירות של אי קיומם הוראות המחייבות בצבאו לפי סעיף 133 לחוק השיפוט הצבאי תש"ו-1955.

נספח ב'

צבא הגנה לישראל

דו מ"ס

זו בדבר שמירה על המקומות הקדושים

בתווך סמכותי כמפקדי האזרה, מנגני מצווה זהה לאמור:

הגדירה

1. בזו זה - "הרשوة המוסמכת" - מי שנחננה על-ידי להיות רשות מוסמכת לענין זה.

שמירת המקומות הקדושים

2. המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומן כל דבר העולם לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות הקדושים להם או ברגשותיהם לפני אוותם המקומות.

חקידי הרשות המוסמכת

3. תפקידה של הרשות המוסמכת הוא להבטיח את שמירת המקומות הקדושים כאמור בסעיף 2, והיא רשאית לעשות בהם כל פעולה הנחוצה לשם כך, ובכלל זה -

(1) לקבוע כללי התנהבות במקומות קדושים;

(2) למנוח שומרים במקומות קדושים.

عبادות

4. (א) המחלל מקום קדוש או פוגע בו בכל דרך אחרת, דיןו - מאסר טבע שניים.

(ב) העושה דבר העולם לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות הקדושים להם או ברגשותיהם לפני אוותם מקומות, דיןו - מאסר דמש שנים.

(ג) העובר על כללי התנהבות שנקבעו על-ידי הרשות המוסמכת או איינו מצליח להזראה חוקית של שומר, דיןו - מאסר שנתיים.

- 14 -

- ראיות
5. חעודה בחתיימת הרשות המוסמכת, המUIDה על כך כי מקום מסויים הוא מקום קדוש, שימוש וראייה מכורעת לכך שמדובר באותו מקום קדוש.
- שמירת דיניות
6. צו זה בא להוסיפה על כל דין יתחייב בטחון ולא לגרוע ממנו.
- ביטול
7. צו השמירה על המקומות הקדושים (יהودה וחשומרון) (מס' 66), תשכ"ג-1967 - בטל.
- תחילת תוקף
8. החלתו של צו זה ביום י"ז באב תשכ"ט (1 באוגוסט 1969).
- ה שם
9. צו זה ייקרא "צו בדבר שמירה על המקומות הקדושים (יהודה וחשומרון)" (מס' 327, תשכ"ט-1969).